

Vergaderjaar 1987-1988

20 370

Regels met betrekking tot de oprichting van de naamloze vennootschap PTT Nederland NV (Machtigingswet PTT Nederland NV)

Nr. 5

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 1 maart 1988

De vaste Commissie voor Verkeer en Waterstaat¹, met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel belast, brengt als volgt verslag uit over haar voorlopige bevindingen.

1. Algemeen*1.1. Inleidende opmerkingen*

De leden van de C.D.A.-fractie hadden met belangstelling en waardering kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel, en de daarbij behorende wetsvoorstellen inzake het personeel, de post- en telecommunicatievoorzieningen, die er in hun geheel toe strekken uitvoering te geven aan het kabinetsstandpunt over de taak en functie van de PTT met betrekking tot de informatie- en telecommunicatietechnologie. Bij de bespreking van dat standpunt hadden deze leden de richting, waarin het Staatsbedrijf der PTT zich diende te ontwikkelen, op hoofdlijnen gesteund. Zij achtten toen en nu een goed functionerende en bedrijfsmatig opererende organisatie van belang, gelet op de uitdaging die de toekomst ons nu biedt. Met het wetsvoorstel wordt, zo stelden deze leden vast, een operatie ingezet, die op een aantal terreinen voor ingrijpende veranderingen zorgt, dan wel zou kunnen zorgen. In de eerste plaats geldt dat de omvang van de operatie, onder meer gemeten naar het aantal personeelsleden dat daarbij betrokken is.

In de tweede plaats betrof dat naar hun oordeel de veranderingen die van het Staatsbedrijf der PTT zelf worden verwacht om in te spelen op de nieuwe positie. Een traditie van vele jaren met de daarbij behorende voordelen en nadelen, zal op vele onderdelen omgezet moeten worden in een meer markt- en klantgerichte houding.

In de derde plaats betrof de verandering ook de verhouding tussen de Staat en het Staatsbedrijf. De voorliggende wetsvoorstellen bieden, zo merkten deze leden op, handvatten om verder invulling te geven aan een aantal centrale doelstellingen tot herstructurering van de overheid en de plaats van bedrijfsmatige activiteiten daarbinnen.

Voorts wilden zij geïnformeerd worden over de werkwijze, die gekozen is bij de voorbereiding van de aangeboden wetsvoorstellen, die strekken

¹ Samenstelling:

Leden: De Beer (VVD), Rienks (PvdA), ondervoorzitter, Scherpenhuizen (VVD), Eversdijk (CDA), Castricum (PvdA), Spieker, (PvdA), Hennekam (CDA), Zijlstra (PvdA), Veldhoen (PvdA), Van Vlijmen (CDA), voorzitter, Blauw (VVD), Nijland (CDA), Jorritsma-Lebbink (VVD).

Tegelaar-Boonacker (CDA), J. T. van den Berg (SGP), Lilipaly (PvdA), Wolffensperger (D66), Van Gelder (PvdA), Roosen-van Pelt (CDA), Duyn (CDA), Biesheuvel (CDA), Feenstra (PvdA).

Plv. leden: Korhals (VVD), Melkert (PvdA), Lauxtermann (VVD), Van Noord (CDA), Kosto (PvdA), Swildens-Rozendaal (PvdA), Wolters (CDA), Lankhorst (PPR), De Visser (PvdA), Oomen-Ruijten (CDA), Te Veldhuis (VVD), Frissen (CDA), Van Es (PSP), Koetjé (CDA), Leerling (RPF), De Cloe (PvdA), Eisma (D66), Weijers (CDA), Reitsma (CDA), Schutte (GPV), Huys (PvdA).

tot verzelfstandiging van het Staatsbedrijf der PTT. Zij stelden deze vraag naar aanleiding van door sommige andere belanghebbenden geuite kritiek, dat over de inhoud van de wetsvoorstellen geen overleg mogelijk was. Zij waren geïnteresseerd in de mate van betrokkenheid van organisaties van werknemers, werkgevers en consumenten bij de (ambtelijke) voorbereiding van de wetsvoorstellen.

De leden van de P.v.d.A.-fractie merkten allereerst op grote waardering te hebben voor de wetsteksten en het vele werk dat daarmee gepaard is gegaan. Ook al zijn de wetsteksten mede uitgewerkt op basis van het overleg met de Kamer in de u.c.v. van 14 april 1986, blijven er voor de leden van deze fractie toch nog tal van vragen open en geschilpunten bestaan. De standpunten die door de leden van de P.v.d.A.-fractie in die u.c.v. zijn ingenomen, zijn daarbij als leidraad gehanteerd.

De leden van de V.V.D.-fractie hadden geen behoefte aan algemene dan wel principiële beschouwingen over de verzelfstandiging van de PTT. Die waren immers uitgebreid aan de orde geweest bij de behandeling van het regeringsvoorstel over het rapport van de commissie-Steenbergen (kamerstuk 17 370). Dat neemt niet weg dat naar hun oordeel de nodige principiële aspecten zoals marktconformiteit, eerlijke concurrentie, maatschappelijke taak van de PTT, enzovoorts wel degelijk aan de orde zullen komen, nu het gaat om de concrete uitwerking van de uitgangspunten van het genoemde regeringsvoorstel.

De leden van de fractie van D66 konden in het algemeen met het wetsvoorstel instemmen.

Zij beschouwden de thans voorliggende wetsvoorstellen ter zake van de PTT als het sluitstuk van een langdurige discussie, die thans zo spoedig mogelijk dient te worden afgerond. Meer in het bijzonder konden deze leden zich verenigen met de voor een verzelfstandigde PTT gekozen vorm: die van een structuur-NV als houdstermaatschappij met dochtervennootschappen voor de eigenlijke werkzaamheden. Ten overvloede wezen deze leden erop dat het in het belang van de inzichtelijkheid voorkeur verdient om zo nauw mogelijk aan te sluiten bij de rechtsvormen in het Burgerlijk Wetboek.

De leden van de S.G.P.-fractie hadden met belangstelling van het wetsvoorstel kennis genomen. De doelstelling van dit voorstel, de realisering van de verzelfstandiging van de PTT, had hun instemming. Deze leden deelden de visie van de regering, dat deze verzelfstandiging een oplossing kon bieden voor een aantal knelpunten, die de huidige structuur van de PTT oplevert, en die reeds in het rapport van de commissie-Steenbergen werden gesignaleerd. De leden van S.G.P.-fractie wilden hun waardering uitspreken voor de gedegen voorbereiding, welke aan de indiening van de met het oog op de verzelfstandiging noodzakelijke wetgeving was voorafgegaan. Wel waren deze leden van oordeel, dat de desbetreffende wetsvoorstellen de kamer op een tamelijk laat tijdstip hadden bereikt, gelet op de beoogde datum van inwerkingtreding (1 januari 1989).

Zij hadden zich afgevraagd, of gelet op het belang van de aan de orde zijnde materie, de beschikbare termijn voor een zorgvuldig wetgevingsproces in dit geval niet te krap bemeten was. Mede gezien de vele nog te treffen uitvoeringsmaatregelen vroegen deze leden of de regering thans nog realisering van de verzelfstandiging per 1 januari 1989 op een verantwoorde wijze mogelijk acht.

Met de keuze voor een structuur-NV als rechtsvorm voor de te verzelfstandigen organisatie konden de leden van de S.G.P.-fractie instemmen.

Zij waren het met de regering eens, dat deze keuze de uitoefening van overheidsinvloed op de openbare nutstaken van de PTT niet in de weg stond.

Het lid van de R.P.F.-fractie had de vier wetsvoorstellen, die te zamen strekken tot verzelfstandiging van de PTT met belangstelling bestudeerd. Op elk van de vier voorstellen zou hij afzonderlijk ingaan. Hij verklaarde opmerkingen van meer algemene aard vooral te zullen maken in het kader van het onderhavige wetsvoorstel, de Machtigingswet PTT NV. Vooraf hechtte hij er aan zijn waardering uit te spreken voor de betrekkelijk korte termijn waarin een verzelfstandigingsoperatie van dit kaliber in de vorm van wetsvoorstellen aan de Kamer is voorgelegd, de kleine vertraging die desondanks is opgetreden ten spijt.

1.2. Maatschappelijke positie van de PTT

Bij operaties als de onderhavige behoort primair de vraag gesteld te worden welke taken er voor de overheid zijn en welke aan – in dit geval – het bedrijf PTT en het overige bedrijfsleven kunnen worden overgelaten. Deze vraagstelling is naar het oordeel van de leden van de C.D.A.-fractie ook van belang om na de lange traditie van het bedrijf als Staatsbedrijf een verantwoorde overgang te maken naar een verzelfstandigde uitoefening van de taken. De taken van het bedrijf werden over het algemeen in monopolie uitgevoerd, omdat oorspronkelijk die (nuts)taken als overheidstaken werden gezien. De essentie van die taken zullen ook bij een verzelfstandigde vorm overeind moeten blijven in een moderne vorm, omdat een ieder in Nederland belang heeft bij dienstverlening op het terrein van Post en Telecommunicatie. Deze basisdiensten c.q. oorspronkelijke nutstaken hebben een groot publiek belang. Volledig vrije concurrentie zou ertoe kunnen leiden, dat voor velen het deelnemen aan het postale verkeer en aan het telecommunicatieverkeer zou worden afgesneden. In het zoeken naar het evenwicht tussen monopolie en vrije concurrentie heeft de regering gekozen voor een mengvorm, die in hoofdzaak op de steun van de leden van de C.D.A.-fractie kan rekenen. In dit verband wilden zij nog eens onderstrepen, dat in het voorliggende wetsvoorstel uitwerking wordt gegeven aan «verzelfstandiging», hetgeen in hun zienswijze ook in de uitwerking te onderscheiden is van privatisering in zuivere vorm.

De leden van de S.G.P.-fractie stelden, dat een verwijzing naar de algemeen-maatschappelijke functie van de PTT op het terrein van post en telecommunicatie in het voorliggende wetsvoorstel ontbrak. In artikel 2, 1e lid, is sprake van «een op rendement en continuïteit gerichte bedrijfsvoering», zo hadden deze leden geconstateerd. Was het niet wenselijk geweest tevens te verwijzen naar de maatschappelijke functie van de PTT, zo vroegen deze leden. Deze functie zal toch niet in alle gevallen kunnen stroken met overweging van rendement en continuïteit, zo hadden deze leden aangenomen. Gaarne ontvingen zij op dit punt een nadere toelichting.

Het lid van de R.P.F.-fractie had er goede nota van genomen dat het hier gaat om wetgeving van grote betekenis, die verregaande invloed heeft op plaats en positie van de PTT in de samenleving, met alle gevolgen van dien voor de samenleving zelf. In dit licht bezien, achtte het aan het woord zijnde lid het een manco dat in de onderscheiden memories van toelichting slechts op vrij summiere wijze wordt ingegaan op de achterliggende gronden, welke de feitelijke aanleiding hebben gevormd tot het verzelfstandigingsbesluit. Hij was er zich van bewust dat in het regeringsstandpunt bij het rapport van de commissie-Steenbergen natuurlijk al veel is gezegd over de verschillende aspecten van de privati-

sering. Dit nam echter niet weg dat op deze plaats de gemaakte keuzes toch wel uitvoeriger beargumenteerd hadden kunnen worden, met name de opvatting van de regering ten aanzien van gewenste mate van overheidsinvloed op de PTT NV.

1.3. *Overheidsinvloed*

Bij de onderhavige verzelfstandiging hoorde naar het oordeel van de leden van de C.D.A.-fractie, zij stipten het reeds aan, een andere verantwoordelijkheid van de overheid. Deze veranderende rol diende er toe te leiden, dat het op te richten bedrijf in beginsel als bedrijf zou moeten kunnen functioneren. De overheid is ook in de onderhavige materie echter geroepen «vloeren» te leggen, opdat de burger verzekerd moge zijn van een op onderdelen gegarandeerde (nuts)taakvervulling. Een onderscheid tussen de relatief kwetsbare postdienst en de relatieve sterkte van de telecommunicatiediensten zou tot een verschillende positie van de overheid kunnen leiden. Over dit kernpunt en over de grenzen die aan het monopolie gesteld moeten worden en aan de mate waarin activiteiten aan de vrije markt zouden kunnen worden overgelaten, kwamen zij te spreken bij de voorstellen voor een Postwet (20 371) en een Wet op de telecommunicatievoorzieningen (20 369). Dan kwamen zij ook te spreken over de rol van het parlement. Hier wilden zij reeds als hun mening te kennen geven, dat zij, daar waar in feite een overheidstaak aan een verzelfstandigd bedrijf wordt overgelaten, in beginsel een toezichhoudende en controlerende taak van de overheid gewenst achtten. Op onderdelen zou die taak aan besluitvorming van het parlement onderworpen kunnen zijn.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen zich af op welke wijze het parlement nog invloed kan blijven uitoefenen op een aantal hoofdlijnen van het door PTT te voeren beleid. Dat betreft onder meer de investeringsontwikkeling en de tariefstructuur. Juist vanwege het brede maatschappelijk belang dat met de concessie in het geding is, is zo'n invloed, zij het op afstand, voor de leden van de P.v.d.A.-fractie noodzakelijk. Ligt het in de bedoeling van de minister de bij (algemene) richtlijnen vast te stellen uitgangspunten en maatstaven voor de uitvoering van de opgedragen openbare nutstaken aan het parlement voor te leggen? In welke mate vindt de toetsing op de uitvoering daarvan plaats, en wordt het parlement in die evaluatie betrokken, zo vroegen deze leden zich af.

In relatie hiermee vroegen de leden van de P.v.d.A.-fractie zich voorts af waarom slechts een minderheid van de Raad van Commissarissen door de minister benoemd wordt. Is het overigens niet vreemd dat de beloning voor de commissarissen geheel of gedeeltelijk van de resultaten der vennootschap afhankelijk kan zijn? De vennootschap waarover we hier spreken, met een concessie, kan toch niet zonder meer vergeleken worden met andere vennootschappen?

Het lid van de R.P.F.-fractie kon in beginsel instemmen met de keuze tot verzelfstandiging van de PTT. Waar het hier gaat om een verzelfstandigingsoperatie van een bijzondere omvang achtte hij het juist dat vooralsnog een zekere terughoudendheid kenmerkend is voor elk van de vier voorstellen. Er vinden wel degelijk grote veranderingen plaats, maar de overheid blijft, zeker de eerstkomende jaren een niet weg te cijferen invloed op het PTT-beleid houden. Alle aandelen blijven in handen van de Staat, en het Rijk behoudt ook langs de weg van concessieverlening en het toezicht op de uitoefening van de concessiefuncties een zekere sturingsruimte. Deze opstelling heeft ertoe geleid dat er nog niet van een echte privatisering sprake is. Voorzover de richting die de wetsvoorstellen inslaan echter ingegeven is door een behoedzaam streven naar

een zo optimaal mogelijke vervulling van de functies op het terrein van telecommunicatie en postverkeer en een nauwkeurige afweging ten aanzien van de plaats die de overheid in dit geheel dient te vervullen, dient deze terughoudendheid gerespecteerd te worden, verklaarde het lid van de fractie van de R.P.F.

Hij was er evenwel niet zonder meer van overtuigd dat de regering vooral vanuit deze overtuiging als startpunt te werk is gegaan. Het hier aan het woord zijnde lid had een dergelijke passage in ieder geval niet aangetroffen in de onderscheiden memories van toelichting. Zijn twijfels ter zake werden versterkt doordat de verzelfstandiging de PTT voor een aantal taakstellingen stelt, die uit het oogpunt van optimalisatie van de bedrijfsvoering niet te verklaren zijn. Dit lid wees in dit verband in het bijzonder op de rendementstaakstelling. Gesteld wordt dat deze uit bedrijfseconomisch oogpunt verantwoord dient te zijn. Niettemin geldt, gezien de beoogde financiële neutraliteit van de operatie, een begrote afdracht aan het Rijk die in beginsel van dezelfde orde van grootte is, als de huidige afdracht. Dit lid vroeg zich af in hoeverre het hanteren van dit uitgangspunt verenigbaar is met het wezen van de verzelfstandiging. Wordt hiermee niet het gevaar in de hand gewerkt dat de PTT NV meer concessies met monopolie-achtige kenmerken zal behouden dan strikt noodzakelijk is, met het oog op de in een monopoliestructuur gegarandeerde inkomsten? In hoeverre wordt met andere woorden de PTT impliciet beschouwd als een bron van inkomsten voor de Staat? Is het de bedoeling dat de situatie structureel is? Dat de thans gemaakte keuzes zeer zeker in deze richting zouden kunnen leiden, werd zijns inziens geïllustreerd door het feit dat de concessies die de PTT bij uitsluiting van anderen zijn verleend op bij voorbeeld het gebied van postbezorging verder gaan dan strikt noodzakelijk. Daarnaast geeft de voorgestelde taakafbakening op het gebied van de telecommunicatie op zijn minst aanleiding tot onzekerheden. Op deze punten zou hij in zijn commentaar op respectievelijk de Postwet en de Wet op de telecommunicatievoorzieningen nog terugkomen.

1.4. Staat als aandeelhouder van PTT Nederland NV

Voor de leden van de P.v.d.A.-fractie is één van de belangrijkste vragen, die van het aandelenbezit. De opvattingen van de leden van deze fractie zijn ongetwijfeld bekend; de Staat dient enige aandeelhouder te zijn en te blijven; niettemin is meer duidelijkheid geboden over de aard van de voorstellen van het kabinet.

De minister wordt ingevolge artikel 2 gemachtigd om namens de Staat deel te nemen in verdere plaatsing van kapitaal door PTT Nederland NV. Een emissie van nieuwe aandelen kan dus zonder meer leiden tot een verlaging van het belang van de Staat. Voor de aandelen die in handen van de Staat komen wordt gezegd dat die vervreemd zouden kunnen en mogen worden. Daardoor wordt dat belang verder verminderd. Staat de minister voor ogen dat een minimaal gedeelte van het aandelenkapitaal in handen van de Staat blijft? Zo ja, welk deel? In de memorie van toelichting staat dat indien het voornemen tot vervreemding bestaat, de Staten-Generaal zeer tijdig vooraf geïnformeerd zal worden. Houdt dat automatisch in dat daarmee besluitvorming in de Staten-Generaal over die vervreemding noodzakelijk is? Waarom wordt een wettelijke regeling over vervreemding of uitgifte ongewenst geacht? Is de vergroting van de slagvaardigheid van de PTT zo'n zwaarwegend punt, dat daaraan het veel zwaardere ondergeschikt gemaakt zou moeten worden. Daarmee doelden de leden van deze fractie op de algemeen maatschappelijke betekenis van PTT, het feit dat PTT Nederland NV een buitengewoon belangrijke plaats in de samenleving inneemt. Het al dan niet afstoten van aandelen die in handen komen van de Staat kan volgens deze leden helemaal weinig van doen hebben met de beoogde slagvaardigheid van de PTT?

De leden van de P.v.d.A.-fractie achtten een wettelijke regeling met betrekking tot het volledig eigendom en daarmee de zeggenschap over de aandelen van PTT Nederland NV noodzakelijk.

Het gestelde in de toelichting op de artikelen 5 en 6 (blz. 8) gaf de leden van de S.G.P.-fractie aanleiding tot de vraag, binnen welke grenzen de regering ziet, om, gelet op het bijzondere karakter van de PTT, in de toekomst tot vervreemding van aandelen van de PTT-Nederland NV over te gaan. Welk beleid staat de regering op dit punt voor ogen, zo vroegen deze leden.

De G.P.V.-fractie stemde ermee in dat de uit te geven aandelen op naam zullen worden gesteld, zodat van de aanvang af duidelijk is dat de Staat vooralsnog niet voornemens is tot vervreemding van het aandelenkapitaal over te gaan. Een dergelijke vervreemding wordt voor de toekomst overigens niet bij voorbaat uitgesloten. Onder welke omstandigheden wordt vervreemding van een deel van het aandelenbezit wenselijk en mogelijk geacht?

Het lid van de R.P.F.-fractie kon instemmen met de omvorming van het staatsbedrijf tot een structuur-NV met dochtermaatschappijen. Dat het aandelenkapitaal in het bezit blijft van de Staat getuigt, zoals hij reeds eerder verklaarde, van voorzichtigheid. De gedachtenvorming rond de minimumtaak van de overheid is nog niet uitgekristalliseerd. Toch ontving dit lid graag een toelichting omtrent de voorwaarde waarop en de omstandigheden waaronder zou kunnen worden overgegaan tot verkoop van aandelen. Verkoop wordt nadrukkelijk niet uitgesloten, niettemin is niet duidelijk welke keuze het kabinet in beginsel voorstaat. Overigens meende hij dat Nederland ter zake veel zou kunnen leren van de ervaringen in het buitenland, waar men in verschillende gradaties reeds over een meerjarige ervaring met betrekking tot de verzelfstandiging van de PTT-bedrijven beschikt. Het aan het woord zijnde lid achtte dit aspect overigens niet bepalend voor zijn eindoordeel: vooral van belang is dat de PTT op korte termijn de nodige armslag krijgt om zich te weren in een maatschappij waarin het belang van telecommunicatie steeds groter wordt.

1.5. *Financiële aspecten*

De leden van de C.D.A.-fractie stelden vast, dat de doelstelling van de regering ten aanzien van de financiële aspecten van de verzelfstandiging, zowel voor de klanten als de overheid, is ingegeven door financiële neutraliteit. De op blz. 3 van de memorie van toelichting vermelde aannames en uitkomsten konden zij echter niet verifiëren, omdat de daarvoor noodzakelijke gegevens niet waren overlegd. Zij vroegen de regering derhalve de paragraaf financiële aspecten en de artikelen 4, 5 en 6 nader te onderbouwen en te illustreren. Het ware wenselijk de voorziene openingsbalans van de PTT Nederland NV daarbij aan te geven.

De leden deel uitmakend van de C.D.A.-fractie wilden tevens aangeven zien hoe precies de kostenverhogende factoren zijn opgebouwd in vergelijking met de huidige situatie. Tevens wensten zij een nader inzicht in de kostenverlagende en inkomstenverhogende factoren waarmee rekening is gehouden. De aan het woord zijnde leden constateerden overigens, dat in 1989 incidenteel rekening gehouden moet worden met 500 mln. minder inkomsten van het Rijk. Zij zagen gaarne aangegeven of voor het jaar 1989 afspraken zullen worden gemaakt over de aangekondigde aflossing van een rekeningcourantschuld van 700 mln.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen zich af, wanneer een eventuele plaatsing van nieuwe aandelen kan gaan spelen. Wat is de

«verantwoorde financiële startpositie» van PTT? Waarom is daarbij gekozen voor een verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen van resp. 33⅓% en 66⅔%? Het kabinet heeft gekozen voor financiële neutraliteit. Maakt het dan vanuit die invalshoek veel verschil om bij voorbeeld voor een verhouding 50–50 te kiezen?

De leden van deze fractie wilden, zij het in ruwe vorm, inzicht in de opbouw van de vermogensbestanddelen, de openingsbalans en daarmee inzicht in de leencapaciteit van PTT. Is deze laatste voldoende om de noodzakelijke en gewenste uitbreiding van de investeringen in met name de telecommunicatie infrastructuur met minimaal 500 mln. per jaar te kunnen financieren? Wat is overigens de reden van het uitzonderen van een aantal fondsen en reserves (zie blz. 7 van de memorie van toelichting)? De hier bedoelde fondsen en reserves zullen toch ook in de nieuwe situatie van PTT niet echt «werkzaam» zijn, terwijl een deel van de voorzieningen wel getroffen moeten worden. Deze vragen zijn voor de beoordeling van de voorstellen van doorslaggevend belang. PTT dient te voorzien in de behoefte van de samenleving, krijgt de «opdracht» mee een bijdrage te blijven leveren aan de overheidsfinanciën. Hoe moet de «opdracht» van financiële neutraliteit gezien worden, vooral ook in relatie tot artikel 9, lid 4, van de Telecommunicatiewet? Mocht het op onderdelen tegenzitten, omdat de economische situatie daar aanleiding toe geeft, laat het kabinet dan de financiële neutraliteit als uitgangspunt varen of leidt dat tot tariefstijgingen of een inperking van de investeringsruimte?

Worden de inkomsten die via de b.t.w. op het marktdeel binnenkomen ook onder de inkomsten van het Rijk uit PTT begrepen, althans waar het de beoogde financiële neutraliteit betreft?

De verzelfstandiging van de PTT zal in die zin budgettair neutraal zijn, dat de totale jaarlijkse opbrengst voor het Rijk in de oude en de nieuwe situatie gelijk zal zijn. De leden van de V.V.D.-fractie konden hiermee instemmen, maar wensten dit nader verduidelijkt te zien. Welk jaar zal hierbij als ijkpunt gelden? En kan, zo mogelijk voor dat jaar, een overzicht worden gegeven van de samenstelling en bedragen van de oude en nieuwe posten, die bij elkaar de afdracht aan het Rijk vormen?

De leden van de fractie van D66 hadden met belangstelling kennis genomen van de prognose met betrekking tot de inkomsten van het Rijk uit PTT Nederland NV in de komende jaren (blz. 3 memorie van toelichting). Welke rol, zo vroegen deze leden, zal de beoogde budgettaire neutraliteit voor het Rijk gaan spelen, indien in latere jaren door een veranderde economische situatie of anderszins bij ongewijzigde criteria lagere inkomsten moeten worden verwacht? Zal bij de vaststelling van het uit te keren dividend dan het bedrijfsbelang van de NV voorop staan, of zal ook de gewenste afdracht aan het Rijk daarvoor meebepalend zijn?

Het lid van de G.P.V.-fractie achtte het begrijpelijk dat voor het proces van verzelfstandiging zelf uitgegaan wordt van financiële neutraliteit tussen de Staat en het bedrijf. De Staat heeft vele jaren grote revenuen gehad uit het bedrijf, en een plotselinge beëindiging daarvan zou niet reëel en niet wenselijk zijn. Dat neemt echter niet weg dat het onjuist zou zijn de materiële financiële verhouding tot in lengte van jaren hetzelfde te doen zijn. Want dat zou betekenen dat de financiële armslag van het bedrijf beperkt zou blijven door hoge winstaftochten aan het Rijk. Daarom leek het onjuist een categorische uitzondering te maken bij de vermogensoverdracht voor alle fondsen en reserves die krachtens artikel 10 van de Bedrijvenwet zijn belegd. De reden voor die uitzondering is gelegen in het feit dat die fondsen en reserves ook thans niet werkzaam zijn in het vermogen van de PTT. Is het niet juist zo dat de beperkte armslag van het bedrijf in het verleden werd veroorzaakt door het feit dat

de opbrengsten van de reserves onvoldoende konden worden aangewend voor noodzakelijke investeringen?

Er is sprake van een aantal fondsen met specifieke bestemmingen. Betekent het niet overdragen van deze fondsen dat het bedrijf voor die verschillende bestemmingen opnieuw tot reservevorming dient over te gaan? Dit lid vroeg daarom of het niet wenselijk zou zijn in de loop van bijvoorbeeld een periode van tien jaar te komen tot een situatie waarin het bedrijf de volle beschikking krijgt over de thans aanwezige reserves. Dit zou verwezenlijkt kunnen worden door de reserves nu niet uit te zonderen van de vermogensoverdracht en door een aantal specifieke bepalingen op te nemen over de mate van winstafdracht gedurende een overgangperiode. Hoe oordeelt de minister hierover?

1.6. Splitsing ondernemingsfuncties en openbare nutsfuncties op het terrein van telecommunicatie

Thans kwamen de leden van de C.D.A.-fractie te spreken over het vierde lid van artikel 2, dat bepaalt dat uiterlijk na vijf jaar de verplichting bestaat de activiteiten op het gebied van de telecommunicatie te splitsen in twee BV's, nl. een voor de concessie en een voor de in concurrentie uit te voeren activiteiten. Zij hadden, evenals bij de bespreking van het regeringsstandpunt over het rapport van de commissie-Steenbergen, nog steeds aarzelingen bij de wenselijkheid van deze verplichting. Vooropgesteld zij, dat zij overigens met de regering van mening waren dat uit een oogpunt van zuivere concurrentieverhoudingen een goed inzicht dient te bestaan in de concessie-activiteiten en de overige activiteiten, zodat niet het ene deel het andere deel subsidieert (de zogenoemde kruissubsidies).

Met de Raad van State hadden zij echter zorg over de samenhang in de dienstverlening, die met de verplicht gestelde splitsing zou kunnen worden geschaad. De in het Nader rapport neergelegde mening, dat een juridische scheiding niet met zich mee brengt, dat de dienstverlening ten nadele van de klant wordt geschaad, achtten zij een nog niet afdoende weerlegging van deze zorg. Gaarne wensten zij een nadere toelichting op de gevolgen van de dienstverlening voor de klant. Daarbij wezen zij er op, dat bij voorbeeld in de Verenigde Staten van Amerika splitsingen als de voorgestelde inmiddels zijn teruggedraaid. Naar de aan het woord zijnde leden meenden, was de doelstelling om geen kruissubsidies toe te staan ook op andere, namelijk administratieve wijze, te ondervangen. Zij vroegen zich af of het niet beter zou zijn om zulks in een of andere vorm in de wetgeving vast te leggen en onderdeel te laten zijn van de van overheidswege uit te oefenen controle. En andere zorg van deze leden was, dat de thans verplicht gestelde splitsing blijkens de toelichting op dit lid ook inhoudt, dat jaarlijks verslag van de voortgang van «dit reorganisatieproces» wordt gedaan. In feite hield dit al in, dat nu het verzelfstandigingsproces nog niet eens tot een afgeronde reorganisatie heeft geleid de volgende ingrijpende reorganisatie al moet worden voorbereid. Zij hadden grote zorg of dit de noodzakelijke inspanningen van de telecommunicatiesector ten goede zou komen. Had deze sector niet meer behoefte aan enige rust op het reorganisatiefront, teneinde de grote inspanningen te leveren die nodig zijn? Met de Bijzondere Commissie hadden zij een voorkeur het aan de leiding van PTT Nederland NV zelf over te laten of, en zo ja wanneer, tot splitsing zou moeten worden overgegaan.

De leden van de P.v.d.A.-fractie blijven zich afvragen welk doel gediend kan zijn met het juridische opsplitsen van de PTT Telecommunicatie in twee delen, in een deel met een ondernemingsfunctie en één voor de openbare nutsfunctie. Welke problemen worden daar nu door ondervangen? Waarom is niet te verwachten dat hetzelfde te bereiken is

door enerzijds uit te spreken dat er sprake zal zijn van een marktbedrijf dat in een open en eerlijke concurrentie zal (moeten) staan met de overige partijen in de vrije markt, en daarnaast door een gescheiden boekhouding, opdat controle op het functioneren mogelijk is.

Waarom kiest het kabinet er thans wel reeds voor een concrete termijn waarop de juridische splitsing gereed dient te zijn aan te geven? Waarom kan dat niet eerst zijn beslag krijgen, zo die splitsing in de ogen van het kabinet wenselijk is, na verloop van tijd, nadat eventueel gebleken zou zijn dat hier naar het inzicht van het kabinet doorslaggevende problemen rijzen? Zijn de taken wel in technisch en organisatorisch opzicht te scheiden, en wat zijn de consequenties en kosten daarvan? Ook de PTT-Raad wijst daar in zijn advies van januari 1988 nog eens nadrukkelijk op. Wordt niet te statisch, vanuit de situatie op dit moment, een keuze gemaakt waarvan de noodzaak nog in genen dele vaststaat? Optimale ontwikkelings- en groeikansen kunnen aldus door kunstmatige ingrepen verstoord raken, veel klanten, met name in de particuliere en klein-zakelijk sfeer zullen er zeker niet mee gediend zijn.

Zoals bekend zijn de leden van de V.V.D.-fractie steeds voorstander geweest van een organisatorische en juridische splitsing van de nutsfunctie en de marktfunctie, met name bij het telecommunicatiebedrijf. Dit, teneinde een eerlijke concurrentie met het bedrijfsleven te waarborgen. Het liefst hadden zij gezien dat die splitsing vanaf het begin zou zijn doorgevoerd. Uit de recent gehouden hoorzitting is die wens ook – zij het rijkelijk laat – vanuit het bedrijfsleven geuit. Anderzijds zagen deze leden wel in dat er enige redelijkheid schuilt in de wens van de PTT, om op dit punt wat respijt te krijgen. Zij hadden dan ook het voornemen zich te houden aan de in de Kamer bereikte consensus ter zake, en de in het wetsvoorstel genoemde overgangperiode van vijf jaar voor lief te nemen. Het was hun echter opgevallen dat er geen enkele sanctie staat op het overschrijden van deze termijn. Meer garantie dat zulks niet zal geschieden is wel nodig. Zij vroegen de regering, een tijdpad aan te geven waaruit blijkt hoeveel tijd de PTT Telecommunicatie BV nodig heeft om de splitsing organisatorisch en juridisch rond te krijgen, wanneer daarmee moet worden begonnen en welke ijkpunten in dit proces zijn te onderscheiden, teneinde de voortgangscontrole door de Kamer mogelijk te maken. Dient de regering hierbij nog initiatieven te nemen? Zo ja, welke zijn dat dan?

Naar aanleiding van het gestelde in artikel 2, lid 4, merkten de leden van de S.G.P.-fractie op, dat de gedachte, om de ondernemingsfunctie en de openbare nutsfunctie op het terrein van de telecommunicatie organisatorisch te scheiden, hen op zich aansprak. Deze leden vroegen zich echter af, of het verstandig is daartoe thans reeds een termijn wettelijk vast te leggen. Het gestelde in de memorie van toelichting had deze leden van de dwingende noodzaak daartoe niet kunnen overtuigen. Het zou immers denkbaar kunnen zijn, dat organisatorische dan wel bedrijfseconomische overwegingen een later tijdstip wenselijk maken, hetgeen dan echter wettelijk niet meer mogelijk is. Het leek deze leden van belang, om ter zake over enige flexibiliteit te kunnen beschikken. Gaarne ontvingen zij op dit punt derhalve nadere toelichting. Naar aanleiding van dit punt stelden deze leden in meer algemene zin nog de vraag aan de orde, of wel voldoende voorzien is in de mogelijkheid om de thans gekozen structuur, mocht hiertoe na invoering aanleiding blijken te bestaan, alsnog aan te passen. Hiertoe is immers, naar deze leden veronderstelden, steeds wetswijziging nodig. Biedt dit voldoende mogelijkheden van in de praktijk blijkende knelpunten snel te onder- vangen, zo vroegen deze leden zich af. Is voorzien in evaluatie van de thans wettelijk vast te leggen structuren, zo vroegen deze leden voorts.

1.7. *Spreidingstaakstelling PTT Nederland NV*

De gevolgen van de verzelfstandiging strekten zich ook uit tot het spreidingsbeleid van de regering. Gelet op de voorgeschiedenis en de contemporaine geschiedenis van deze operatie hadden de leden van de C.D.A.-fractie met belangstelling uitgezien naar hetgeen daarover in de wet en de toelichting wordt vermeld. Zij moesten erkennen, dat zij teleurgesteld waren over het feit, dat slechts op aandrang van de Raad van State enige aandacht aan de samenhang van de verzelfstandiging en het spreidingsbeleid werd besteed. De op advies van dat college toegevoegde passage vonden de aan het woord zijnde leden echter niet erg overtuigend. Zij onderkenden ook op dit punt de spanning, die voortvloeit uit de verzelfstandiging. In de toegevoegde toelichting wordt, zo stelden zij vast, geen eenduidig antwoord gegeven op de wens van de Raad van State aan te geven in welke mate de raad van bestuur van de NV vrij zal zijn over de vestigingsplaats van de onderdelen van het bedrijf te beslissen. Slechts terloops wordt, zo stelden zij vast, melding gemaakt van het feit dat nog «ruim honderd beleidsfuncties» in Groningen gevestigd dienen te worden. De leden van de C.D.A.-fractie waren noch door de tekst van het wetsvoorstel en de daarbij behorende toelichting, noch door de tekst van de ontwerp-statuten gerust op een goede invulling van de taakstelling, die het Staatsbedrijf der PTT had gekregen in het kader van de spreiding. Zij nodigden de regering derhalve uit bij de verzelfstandiging betere waarborgen aan PTT Nederland NV mee te geven dan thans voorzien. Concreet wilden zij daarbij tevens weten op welke wijze en met welke aantallen personeelsleden vorm gegeven zal worden aan de ondersteuning van de raad van bestuur in Groningen.

De memorie van toelichting herinnert eraan dat de spreidingstaakstelling nog niet is voltooid, zo constateerde de V.V.D.-fractie. Op welke wijze is gegarandeerd dat deze operatie binnen het thans voorziene tijdschema en voor het overeengekomen aantal plaatsen zal worden uitgevoerd? Gesteld, dat de toekomstige directie van PTT Nederland NV zou besluiten de spreiding naar Groningen verminderd en/of langzamer te doen plaatsvinden, welke middelen zouden de regering dan zodanig ten dienste staan om toch het met de Kamer afgesproken plan uit te doen voeren?

Het gestelde op de bladzijden 2 en 3 van de memorie van toelichting inzake de spreidingstaakstelling van de PTT had bij de leden van de S.G.P.-fractie de vraag opgeroepen naar de bedrijfseconomische consequenties van daardoor ontstane dislocatie in de nieuwe structuur. Wordt ten gevolge van deze spreiding niet bij voorbaat afbreuk gedaan aan de mogelijkheden om tot een uit efficiency-overweging optimale organisatie-opzet te komen, zo vroegen deze leden. Zij gingen er overigens van uit, dat in de toekomst steeds bedrijfseconomische motieven de doorslag zullen geven bij vestigingsbeslissingen ten aanzien van onderdelen van de nieuwe structuur. In hoeverre, en op welke wijze is daarbij het bestuur van de NV gebonden aan beslissingen in het kader van in het verleden gevoerde spreidingsbeleid, zo zouden deze leden gaarne vernemen.

1.8. *Ontwerp-Statuten*

Ontwerp van de statuten van de PTT Nederland NV

Thans wilden de leden van de C.D.A.-fractie nog ingaan op enkele onderdelen van de ontwerp-statuten van de PTT Nederland NV. Voor zover deze opmerkingen betrekking hebben op gelijkkluidende bepalingen in het ontwerp van de statuten voor de PTT Post BV en de PTT Telecommunicatie BV gelden deze vanzelfsprekend ook voor die statuten.

Over de vestigingsplaats van de NV hadden de leden van de C.D.A.-fractie in het voorgaande al een opmerking gemaakt en daarbij gevraagd om betere waarborgen voor de uitvoering van het spreidingsbeleid. Zij zouden zich ten minste een aanvulling van de statuten kunnen voorstellen.

Ten aanzien van artikel 3, waarin het doel van de vennootschap wordt omschreven, hadden deze leden zich afgevraagd of de volgorde van de doelen niet een andere zou moeten zijn. Naar hun oordeel was het logischer om de door de overheid te verlenen concessies voorop te stellen. Zij hadden namelijk in de toelichting bij de wetsvoorstellen een omschrijving als aangegeven onder a niet aangetroffen. Zij vroegen zich af waarom de formulering «...activiteiten uitoefenen op het gebied van het overbrengen, opslaan en converteren van informatie en goederen en van het verrichten van geldshandelingen» was gekozen. Gaarne zagen deze leden een toelichting op de genoemde onderdelen. Zij vroegen daarbij tevens de relatie aan te geven met de doelstellingen van de drie op te richten BV's.

De leden van de C.D.A.-fractie hadden in het voorgaande al een vraag gesteld over de oprichting van de PTT RAC Bedrijfswagenparkbeheer BV. Het kwam hen niet logisch voor de oprichting wel voor te schrijven (er wordt dus kennelijk een groot belang aan gehecht) en vervolgens deze BV in artikel 9, lid 2, niet op dezelfde wijze te behandelen als de overige verplichte BV's. De in het Nader rapport gegeven reden overtuigde hen nog niet van de juistheid van deze keuze.

Naar het de leden van de C.D.A.-fractie voorkwam was het gebruikelijk, dat de algemene vergadering van aandeelhouders wordt gehouden in de statutaire vestigingsplaats. Zij zagen daarom niet in waarom in artikel 19 ook 's-Gravenhage als mogelijkheid wordt genoemd.

Ontwerp van de statuten van PTT Post BV

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen wat de reden is om naast activiteiten in de ruimste zin op het gebied van het vervoer van postzendingen ook te spreken van «goederen» in artikel 3. Indien het de bedoeling was om meer activiteiten te verrichten op vervoersgebied dan de in de ontwerp-Postwet voorziene verplichtingen, wensten zij daarover helderheid te krijgen. Indien dat het geval zou zijn, was er naar hun oordeel reden ook een eventuele splitsing van het concessiedeel en de daaruit voortvloeiende verplichtingen en de overige activiteiten te bezien.

De leden, behorende tot de C.D.A.-fractie, vroegen te verduidelijken hoe de beoogde samenhang is tussen het bepaalde in de ontwerp-Personeelwet ten aanzien van het pensioenfonds en de ontwerp-tekst van artikel 9, lid 1 onder g, over groepsgewijze pensioenregelingen, zoals voorkomend in de ontwerp-statuten van de drie BV's.

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen of artikel 25 normaal is voor bepalingen die gelden voor een structuur-NV. Indien dat niet het geval is, en die indruk hadden zij, vroegen zij aan te geven waarom voor de voorgestelde constructie is gekozen.

Ontwerp van de statuten van PTT Telecommunicatie BV

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen naar de verhouding tussen het in artikel 3 geformuleerde doel van de BV en de formulering van het doel van de NV.

Bijlage IV: Ontwerp van de statuten van PTT RAC Bedrijfswagenparkbeheer BV

De leden van de C.D.A.-fractie verwezen met betrekking tot het doel van de BV, zoals geformuleerd in artikel 2, naar hun in het voorgaande gestelde vragen rond deze BV.

1.9. Overlegorgaan en Geschillencommissie

De V.V.D.-fractieleden waren verbaasd over de ondergesneeuwde rol, die het Overlegorgaan en de Geschillencommissie in de voorstellen vervullen. Het blijkt dat beide organen door de PTT zullen moeten worden opgericht, en dat ook het reglement door de PTT wordt gemaakt. Zeer terecht is hierop brede kritiek geuit door zowel vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven als uit de consumentenorganisaties.

De leden van de V.V.D.-fractie huldigden de opvatting, dat zowel het Overlegorgaan als de Geschillencommissie geheel onafhankelijk van de PTT moeten opereren, onder verantwoordelijkheid van de minister. Dat kan waarschijnlijk het beste worden bereikt door beide organen een grondslag te geven in de Machtigingswet en (ontwerp)statuten te publiceren, zoals ook voor de Voorlopige raad van advies inzake post en telecommunicatie is geschied. Samenstelling, werkwijze, bevoegdheden en beroepsmogelijkheden worden dan door de minister bepaald en niet door de PTT. De leden van de V.V.D.-fractie kondigden aan zonedig met amendementen terzake te komen.

Kan overigens worden verduidelijkt of de wetsvoorstellen voorzien in één, dan wel twee overlegorganen c.q. geschillencommissies, voor Post en Telecommunicatie? Kan meer inzicht worden verschaft omtrent de samenstelling van beide organen? Is het de bedoeling, dat ook over de leveringsvoorwaarden kan worden gesproken? Zijn de zittingen van het Overlegorgaan en de Geschillencommissie openbaar? Of wordt wellicht overwogen om de zittingsverslagen openbaar te maken? In hoeverre zijn de uitspraken van de Geschillencommissie bindend? Is een «hoger beroep» mogelijk? Zou het niet praktisch zijn om ook kleine geschillen met grote zakelijke gebruikers door de Geschillencommissie te laten behandelen? Hoe wordt overigens het onderscheid tussen «kleine» en «grote» zakelijke gebruikers gedefinieerd? Kortom, waar Overlegorgaan en Geschillencommissie in de regeringsvoorstellen met betrekking tot het rapport-Steenbergen een vrij prominente plaats innamen, komen zij in de thans voorliggende voorstellen er bekaaid vanaf; om te beginnen zal er aanzienlijk meer duidelijkheid over moeten komen.

Het gestelde op blz. 15 van de memorie van toelichting gaf de leden van de S.G.P.-fractie nog aanleiding tot de vraag, of, gelet op de bijzondere functie van de PTT de verplichting tot instelling van een Overlegorgaan PTT niet bij voorkeur in de wet zelf geregeld diende te worden. Deze leden verwezen op dit punt nog naar het Advies van de PTT-Raad ter zake.

Een punt dat het lid van de R.P.F.-fractie in relatie tot de Machtigingswet aan de orde wilde stellen, is het verplicht in te stellen Overlegorgaan. Het belang daarvan achtte hij groot, omdat de verzelfstandiging van de PTT niet zover strekt, dat de monopoliepositie van het binnenkort voormalige staatsbedrijf geheel wordt opgeheven. Integendeel zelfs, zou hij haast zeggen. Inspraakmogelijkheden van met name de weinig invloedrijke kleingebruikers en anderen zijn in een monopoliestructuur zonder nadere voorzieningen veelal minimaal. Men heeft immers geen mogelijkheden om over te stappen naar een andere aanbieder van gelijkwaardige diensten.

In dit licht bezien vroeg hij om welke reden de overlegfunctie niet wettelijk is geregeld. Biedt het vennootschapsrecht hiertoe geen ruimte? Een toelichting stelde hij op prijs.

Een ander aspect van de thans gekozen regelgeving omtrent het overlegorgaan, dat in het huidige voorstel in de concessierichtlijnen is ingesteld, is dat de bevoegdheden niet erg duidelijk zijn, ten gevolge waarvan het orgaan enigszins in de lucht komt te hangen. Het overleg is verplicht, maar er is geen prikkel voorzien die er toe leidt dat het overleg

ook inderdaad tot overeenstemming leidt. Daarnaast is de samenstelling van het Overlegorgaan nog erg onzeker. Niet duidelijk is welke organisaties in ieder geval vertegenwoordigd zouden moeten zijn. Graag vernam hij van de minister wat haar precies voor ogen staat ten aanzien van de status van het Overlegorgaan.

1.10. Overige opmerkingen

Relatie vervoerwetgeving

De leden van de C.D.A.-fractie hadden, het geheel der verzelfstandigingswetten overziende, een fragmentarisch beeld van de wijzigingen in andere bestaande wetten, die voortvloeiden uit de verzelfstandiging van het Staatsbedrijf der PTT. Zo hadden zij bij voorbeeld niet aangetroffen, dat de PTT Nederland NV, althans voor de niet concessie-activiteiten, zoveel mogelijk gelijkgesteld wordt aan het overige bedrijfsleven voor zover het de Wet Autovervoer Goederen (WAG) betreft. Zij nodigden de regering uit aan te geven of zij voornemens is de uitzonderingsbepalingen in de WAG op te heffen, zoals gesuggereerd door de adviescommissie ex art. 6 van de WAG. In dit verband vroegen zij tevens om een nadere positiebepaling van de op te richten NV ten opzichte van de Wet Overeenkomst Wegvervoer en de overige voor beroepsvervoerders van toepassing zijnde regelingen.

Commissie-Zegveld

Wanneer komt de regering overigens met haar standpunt inzake de toekomst van de kabelnetten? Het rapport van de commissie-Zegveld is meer dan een jaar oud, en deze problematiek kan niet los worden gezien van de thans aan de orde zijnde wetsvoorstellen, zo stelde de V.V.D.-fractie.

Onrendabele activiteiten

De leden van de S.G.P.-fractie stelden de vraag, op welke wijze de kosten van onrendabele activiteiten, die niet behoren tot eigenlijke taakuitoefening van de PTT, zullen worden gedragen. Zij verwezen op dit punt naar de beschouwingen in het Advies van de PTT-Raad ter zake (blz. 16/17) en stelden een reactie van de regering op prijs.

Europees beleid

Mede naar aanleiding van de reacties die de leden van de P.v.d.A.-fractie bereikt hebben, vroeg zij zich af in hoeverre de voorstellen sporen met en passen in het in ontwikkeling zijnde Europese beleid ter zake en de Europese mededingingsregelingen. Is de minister bereid dit te verduidelijken? De leden van deze fractie dachten daarbij met name aan de mededingingswetgeving en de ontwikkeling van standaards. In welke mate spoort de thans gekozen aanpak voor ons land met die in bij voorbeeld Groot-Brittannië?

Tarieven

Van verschillende zijden is bepleit dat de tariefstructuur van de PTT zich in de toekomst meer zal gaan richten op basis van de werkelijke kosten, plus uiteraard een toeslag. De leden van de V.V.D.-fractie hadden in dit verband een aantal vragen. Kan voor de verschillende soorten tarieven van de Telecommunicatie (onder meer onderscheiden naar lokaal, interlokaal en internationaal) en idem voor de Post (zoals losse post, partijenpost, gewichtsklasse onder en boven de 500 gram) een

beeld worden geschetst waar de grotere en waar de minder grote of zelfs verliesgevende sectoren zitten? En kan voorts worden aangegeven of het inderdaad de bedoeling is dat in de toekomst naar meer kostenconformiteit zal worden gestreefd bij de tarieven, die onder het monopoliedeel van Post en Telecommunicatie vallen? Zo ja, is dan reeds een beeld gevormd in welke tempo dit zal gaan geschieden? De V.V.D.-fractieleden benadrukten dat zij grote betekenis hechten aan een volledige beantwoording van de hier gestelde vragen. Dit raakt immers de kern van de toekomstige ontwikkelingen, waarmee de particuliere en zakelijke gebruikers van PTT-diensten zullen worden geconfronteerd. Hiermee hangt ook de vraag samen, op welke wijze uitvoering zal worden gegeven aan de motie-Eversdijk/De Beer (kamerstuk 17 370, nr. 40). Zoals de regering het thans voorstelt, zal van een gerichte beheersing van de diverse monopolietarieven door de politiek verantwoordelijken geen sprake zijn. Dat behoeft niet op voorhand een bezwaar te zijn, maar dat zou het wel kunnen blijken. Daarbij moet worden bedacht dat in de twee landen waar de telecommunicatie werd geprivatiseerd, te weten Groot-Brittannië en de Verenigde Staten, vrij snel daarna de lokale tarieven flink werden verhoogd; in het algemeen ten nadele van de klein-gebruiker. Staat een dergelijke ontwikkeling ons ook in Nederland te wachten? Over de voorgestelde indexering van de post- en telefoontarieven zal door deze leden bij de betreffende wetsvoorstellen worden ingegaan.

2. Artikelen

Artikel 2

lid 1

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen zich af, waarom in het eerste lid van het voorgestelde artikel wordt gesproken over het voortzetten van de «dienstverlening op het gebied van de Post en de Telecommunicatie», terwijl in de toelichting als doelstelling wordt geformuleerd «de (bedrijfsmatige) activiteiten van de PTT is grote lijnen voort te zetten». Deze discrepantie ware te verduidelijken.

lid 2

Ten aanzien van het tweede lid, dat ziet op de plaatsing van kapitaal door PTT Nederland NV, achtten de leden van de C.D.A.-fractie het gewenst, dat – mede gelet op de opmerkingen van de Raad van State over de relatie tussen de buitengewone plaats van de NV en de mate waarin de aandelen in handen van de Staat zijn – nader ingegaan wordt op de modaliteiten van een eventuele bepaling in het wetsvoorstel, dat de aandelen ten minste voor 51% in handen van de Staat zullen moeten zijn. Met de regering konden zij instemmen, dat het gelet op de doelstellingen van de verzelfstandiging niet te verkiezen is om in de wet vast te leggen, dat de Staat voor 100% aandeelhouder moet zijn.

De leden van de fractie van D66 zouden graag een toelichting willen ontvangen op het in artikel 2, lid 2, bedoelde geval van een latere emissie door PTT Nederland NV.

Ten principale zouden zij willen weten, of de minister nu al dan niet van mening is dat de NV in een latere vermogensbehoefte kan voorzien door een emissie op de kapitaalmarkt. Het had deze leden verbaasd, dat de memorie van toelichting wél uitdrukkelijke uitspraken doet over vervreemding van aandelen door de Staat (blz. 8), doch het hier bedoelde geval van een latere emissie onbesproken laat. Deze leden vroegen om in de gevraagde toelichting ook te betrekken het gestelde op

blz. 9 van de memorie van toelichting dat een «passende eigen vermogenspositie voor de PTT Nederland NV is gecreëerd welke het bedrijf in staat moet stellen voldoende investeringsgelden op de kapitaalmarkt aan te trekken». Is met die investeringsgelden nu alleen bedoeld op langdurig vreemd vermogen? En zo ja, neemt dan bij een omvangrijk beroep op de kapitaalmarkt de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen niet zodanig af, dat op den duur niet meer van een «passende eigen vermogenspositie» kan worden gesproken?

De leden van de fractie van D66 vroegen in dit verband ten slotte te willen toelichten, waarom in de statuten van PTT Nederland NV geen blokkeringsregeling is opgenomen, terwijl dat in de voorgestelde statuten voor de dochtervennootschappen wel het geval is.

lid 3

De leden van de C.D.A.-fractie stelden met instemming vast, dat in het derde lid voor de rechtsvorm van een structuur-NV is gekozen, welke als houdstermaatschappij optreedt voor een aantal dochtermaatschappijen in de rechtsvorm van besloten vennootschap. Over de verhoudingen tussen de NV en haar dochter kwamen deze leden nog te spreken bij de ontwerpstatuten voor de NV. Zij hadden echter geconstateerd, dat in het wetsvoorstel ten aanzien van de derde dochtermaatschappij (PTT RAC Bedrijfswagenparkbeheer BV) slechts werd opgemerkt, dat deze op de dag van oprichting van de NV dient te worden opgericht. Zij nodigden de regering uit ook in het kader van dit wetsvoorstel de redenen voor de noodzakelijke oprichting van deze BV aan te geven. Daarbij diende naar hun oordeel tevens te worden aangegeven of ook andere voertuigen dan die van het Staatsbedrijf der PTT via de PTT NV aan deze BV worden toevertrouwd.

Deze leden gingen er van uit, dat op de dag van oprichting vooralsnog niet meer BV's zouden worden opgericht. Indien dat wel het geval zou zijn, wensten zij daarover geïnformeerd te worden. Deze wens hield, het zij voor de duidelijkheid gesteld, niet bij voorbaat in, dat zulks dan in de onderhavige wet zou moeten worden geregeld.

lid 5

Ten aanzien van het vijfde lid wezen de leden van de C.D.A.-fractie erop, dat van de zijde van de Bijzondere Commissie is gewezen op de in hun ogen te krappe termijn om tot de verkiezing van een ondernemingsraad over te gaan. De leden van de C.D.A.-fractie hadden begrip voor de door de vakorganisaties vermelde organisatorische problemen die met de korte termijn samenhangen. Zij gaven de regering derhalve in overweging deze termijn te verlengen tot bij voorbeeld uiterlijk zes maanden.

Terzijde merkten deze leden op, dat in de laatste zin wordt gesproken over «ondernemingsraden», terwijl in de overige zinnen van dit lid wordt gesproken over «ondernemingsraad». Dit kwam hen niet consistent voor.

Over het overleg in de tussenperiode en in de periode vóór verzelfstandiging hadden deze leden nog een enkele vraag. In de eerste plaats gingen zij ervan uit, dat de Bijzondere Commissie ook vóór de verzelfstandiging als volwaardig overlegorgaan in de zin van de Wet op de Ondernemingsraden zou worden behandeld. Dit zou naar hun oordeel ook moeten inhouden, dat bij de benoemingen c.q. de aanwijzing tot leden van de raad van bestuur en van de raad van commissarissen de Bijzondere Commissie wordt geraadpleegd.

Ten tweede stelden zij vast, dat noch de toelichting noch de voorgestelde wetstekst repten over het overleg op decentraal niveau. Deze leden gaven in overweging om het vijfde lid aan te vullen met de zin: voor de medezeggenschapsorganen op decentraal niveau geldt, dat zij

gedurende de overgangperiode als overlegorgaan in de geest van de Wet op de Ondernemingsraden optreden.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen zich af of de termijn waarop de ondernemingsraden gekozen moeten zijn niet aan de krappe kant is, zeker nu tijdens de hoorzitting van 21 januari jl. bleek dat de Bijzondere Commissie zich iets meer speelruimte wenst. Welke positie krijgt de Ondernemingsraad ten aanzien van de commissarissen die door de minister worden benoemd? Mag zij daartegen op de reguliere wijze bezwaar aantekenen? Op welke wijze wordt de medezeggenschap op decentraal niveau geregeld gedurende de overgangperiode? Worden de thans bestaande medezeggenschapsorganen gedurende die periode gezien als overlegorganen in de geest van de Wet op de Ondernemingsraden?

Is de minister bereid om tegemoet te komen aan het verzoek van de ambtenarenbonden om de laatste zin van dit lid te laten luiden: «Verkiezingen voor de ondernemingsraden dienen zo snel mogelijk na de oprichtingsdatum te worden gehouden»: dit in verband met het feit, dat de diverse organisaties denken meer dan twee maanden nodig te hebben voor de voorbereidingen van deze verkiezingen, zo vroeg de V.V.D.-fractie.

De leden van de fractie van D66 vroegen of de minister kan bevestigen dat tot de bevoegdheden die in artikel 2, lid 5, aan de Bijzondere Commissie zijn toegedeeld tot het moment dat de ondernemingsraad zal zijn ingesteld ook behoort de taak en bevoegdheid die in artikel 14 van de statuten van de NV en in artikel 158 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek aan de ondernemingsraad wordt gegeven ten aanzien van de benoeming van commissarissen, en wel met name waar het de benoeming van de eerste commissarissen bij de oprichting van de NV betreft.

Artikel 4, 5 en 6

In het voorgaande hadden de leden van de C.D.A.-fractie al aandacht besteed aan de financiële aspecten van de verzelfstandiging, en gevraagd om een beter cijfermatig inzicht in de gevolgen van deze artikelen. Zij verwezen daarnaar.

De leden van de C.D.A.-fractie wezen er op, dat bij de privatisering van de Postbank voor de heffing van de vennootschapsbelasting op de fiscale openingsbalans de vermogensbestanddelen te boek gesteld werden voor de historische kostprijs, met inachtneming van een zodanige afschrijving onderscheidenlijk lagere waardering als zou zijn toegepast, indien de Rijkspostspaarbank vennootschapsbelastingplichtig ware geweest (artikel II, Wet 31 december 1977 Stb. 697). Zij vroegen zich af waarom in het onderhavige hiervan wordt afgeweken.

Tevens vroegen zij aan te geven of naar het oordeel van de regering, het begrip «actuele waarde» overeenkomt met het begrip waarde in het economisch verkeer, zoals deze in fiscalibus wordt gebruikt.

In samenhang met het uitoefenen van publiekrechtelijke bevoegdheden stelde de regering voor de daaruit voortvloeiende verplichtingen niet over te dragen aan de PTT Nederlande NV. Naar aanleiding hiervan vroegen deze leden een nader inzicht in de toekomstige opzet en structuur van hoofdstuk XII van de Rijksbegroting voor zover het de financiële relatie tussen de Staat en de NV betreft, alsmede de daarbij behorende ramingen.

Ten aanzien van het zesde lid van artikel 4 merkten de leden van de C.D.A.-fractie op, dat zij zich konden voorstellen, dat de in het BW voorgeschreven termijn van vijf maanden voor het beschrijven van de

overgang van vermogensbestanddelen te kort werd geacht. Thans werd echter aan te geven waarom voor dertien maanden is gekozen en welke datum precies zal worden gehanteerd.

Artikel 4, lid 1

De leden van de fractie van D66 vroegen zich af, wat de toekomstige status en bestemming zal zijn van de in artikel 4, lid 1, bedoelde fondsen en reserves, nu deze niet overgaan in het vermogen van de NV.

Artikel 5, lid 2

Met betrekking tot artikel 5, lid 2, vroegen de leden van de fractie van D66 een toelichting op het in de memorie van toelichting gestelde, namelijk dat een verhouding van 33 $\frac{1}{3}$ % eigen vermogen tegenover 6 $\frac{2}{3}$ % achtergestelde lening en de rest langdurig vreemd vermogen (blz. 9) «een passende eigen vermogenspositie» zou opleveren.

Wat is de rol van de achtergestelde lening in het financieringspatroon, zo vroegen deze leden. Op welke wijze, en aan de hand van welke criteria zal worden vastgesteld welk bedrag aan reserves op de openingsbalans van PTT Nederland NV zal verschijnen?

Artikel 8

In welke mate, zo vroegen de leden van de D66-fractie zich af, zullen de in artikel 8 bedoelde gegevens in de toekomst openbaar zijn, of tenminste raadpleegbaar voor belanghebbenden? Wie hebben toegang tot het archief met betrekking tot regelgeving, dat onder de afdeling RVPT van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat gaat berusten? Verdient het geen aanbeveling dat archief openbaar te maken? Zal het bij voorbeeld raadpleegbaar zijn voor de te vormen overlegorganen?

Deze leden stelden dezelfde vraag ten aanzien van bepaalde gegevens die onder de NV zullen gaan berusten. Zij dachten daarbij bij voorbeeld aan de gegevens die thans bij de afdeling BIDOC van de PTT zijn opgeslagen. Zullen deze gegevens in de toekomst van buiten af raadpleegbaar zijn?

Artikel 9

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen zich af of de voorgestelde aanvulling van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 niet te verstrekkend is ten aanzien van de Postbank NV. Is het denkbaar, dat lichamen waarin de Postbank NV een belang heeft als bedoeld in onder B van het voorgestelde artikel onder de werking van artikel 2, lid 7, eerste volzin van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 zullen vallen?

Artikel 10

Nu het toch in de bedoeling ligt om ook niet aan activa gebonden goodwill op te voeren, vroegen de leden van de C.D.A.-fractie waarom zulks niet in de wettekst is vastgelegd.

Artikel 12

De leden van de C.D.A.-fractie stelden vast, dat de regering voorgestelde de thans bestaande b.t.w.-vrijstelling te handhaven. Gelet op de vigerende EG-richtlijnen konden zij daarmee instemmen. De verduidelijking van de vrijstelling, namelijk de beperking tot de activiteiten die betrekking hebben op de te verlenen concessies, had hun instemming. Zij zagen met de regering geen reden thans vooruit te lopen op de inhoud van het ontwerp voor een achttiende b.t.w.-richtlijn van de EG.

Ten slotte stelden zij de vraag in hoeverre het huidige artikel 11, lid 1, letter m van de Wet op de Omzetbelasting 1968, diensten in het post- en telegraaf- en telefoonverkeer, verricht door anderen dan PTT, omvat?

De regering stelt voor het nutsdeel van de Telecommunicatie vrij te stellen van b.t.w. Zij beargumenteert dit door te stellen, dat anders een ongewenste tariefstijging zou ontstaan. Dat argument zou echter komen te vervallen, indien alle betreffende tarieven eerst met precies hetzelfde b.t.w.-bedrag zouden worden verlaagd. Per saldo zou dat voor de particuliere consument dus niets uitmaken. Voor de zakelijke klanten daarentegen zouden de tarieven feitelijk met 20% worden verlaagd, omdat die voortaan de b.t.w. als voorheffing zouden kunnen aftrekken. De PTT van haar kant zou op de goederen en diensten, die ten behoeve van het nutsdeel worden naangewend, de b.t.w. als voorheffing mogen aftrekken, en anderzijds over de door haar geleverde prestaties b.t.w. moeten afdragen; maar dat zou budgettair neutraal kunnen worden verrekend met de totale afdracht aan het rijk zoals die thans is voorzien. De V.V.D.-fractieleden zien hierin drie voordelen. De feitelijke tariefsverlaging voor de zakelijke gebruikers zal de vraag naar diensten van het nutsdeel stimuleren, terwijl de particuliere gebruikers daarvan geen nadeel ondervinden. Dat voordeel geldt trouwens ook voor buitenlandse zakelijke gebruikers, hetgeen het nutsdeel van de Telecommunicatie ook internationaal aantrekkelijker zou kunnen maken.

Ten tweede wordt de administratie van de aftrek van voorheffing van goederen en diensten, die zowel voor het nutsdeel als voor het marktdeel van de Telecommunicatie worden aangeschaft, eenvoudiger.

Ten derde zal de PTT er sneller toe overgaan, marktconform te opereren. Bij voorbeeld: gesteld, dat een bedrijf bepaalde gespecialiseerde werkzaamheden 15% goedkoper kan uitvoeren dan de PTT. Dan is het onder het thans voorliggende voorstel toch niet aantrekkelijk voor het nutsdeel van de PTT om dat onderdeel uit te besteden. Immers, het bedrijf moet 20% BTW in rekening brengen en dan is de PTT per saldo toch duurder uit. Zou daarentegen ook het nutsdeel b.t.w.-plichtig zijn, dan kan de door het bedrijf in rekening gebrachte b.t.w. als voorheffing worden afgetrokken; en is het dus wél interessant om dat werk door een ander te laten uitvoeren. Met andere woorden: b.t.w.-plichtigheid van het nutsdeel bevordert het marktconform handelen van de PTT.

De leden van de V.V.D.-fractie vernamen gaarne het commentaar van de regering op de door hen genoemde voordelen. Bij dit alles dient te worden bedacht, dat de zesde (en achttiende) EG-richtlijn er toch wel toe zal leiden dat het nutsdeel van de Telecommunicatie b.t.w.-plichtig wordt. Wat is overigens de houding van Nederland in dit internationaal overleg?

Tenslotte stelden de leden van de V.V.D.-fractie terzake van dit artikel nog de volgende vragen.

Waarom geldt de vrijstelling voor de omzetbelasting voor de Post slechts voor de in artikel 2, tweede lid van de Postwet genoemde (wettelijk verplichte) activiteiten? Moet hieruit worden afgeleid dat de vrijstelling ingevolge artikel 13 van de zesde EG-richtlijn zich slechts tot de verplichte activiteiten van de PTT uitstrekt, of is hier sprake van een vergissing?

Artikel 13

Dat bij de oprichting van de drie eerste dochter-BV's geen overdrachtsbelasting behoeft te worden betaald, is volgens de V.V.D.-fractie verdedigbaar. Maar zal zulks ook gelden voor alle in de toekomst op te richten dochtermaatschappijen? Zo ja, hoe valt dat dan te beargumenteren in het streven naar marktconformiteit?

Artikel 14

De leden, behorende tot de C.D.A.-fractie, achtten het antwoord op de vraag van de Raad van State waarom in de artikelen 372 en 373 de term «ambtenaren» wordt gehandhaafd, niet sterk. Dat de term geen praktische betekenis meer heeft, zou tot de voor de hand liggende conclusie kunnen leiden deze te schrappen. Evenzeer gold dit de plaats van de artikelen in het Wetboek van Strafrecht: de titel «Ambtsmis-drijven» was niet meer van toepassing, zodat een andere plaats voor de hand zou liggen.

Artikel 16

De leden van de C.D.A.-fractie constateerden, dat bij de verzelfstan-diging de thans bestaande relatie met de Postbank NV wordt voortgezet. Op zich had dit de instemming van deze leden.

Wat de voorgestelde wijziging van de Postbankwet betreft viel het hen op, dat in de tekst gesproken wordt van «postinrichtingen». In de toelichting wordt zelfs gesproken van postkantoren. Deze begrippen worden noch in de ontwerp-Postwet (20 371), noch in de concept-richtlijnen voor de concessiehouder gebruikt. Deze leden kregen hieruit de indruk, dat op deze wijze het bestaande net van samenwerking werd ingeperkt. Zij vroegen te overwegen om ook in de Postbankwet het begrip «dienstverleningspunt» te hanteren, zoals in de ontwerp-Postwet.

Tevens vroegen zij naar de reden om in de voorgestelde wijziging te spreken over de PTT Post BV. Het leek hen, gelet op de over het algemeen in de verzelfstandigingswetgeving gekozen systematiek, beter te spreken over de PTT Nederland NV.

Naar aanleiding van het onderhavige artikel nodigden de aan het woord zijnde leden de regering uit aan te geven, welke haar visie is op de door beide verzelfstandigde bedrijven te verrichten activiteiten, die door sommigen aangeduid worden onder de verzamelnaam «branchevreemde activiteiten».

Artikel 17

De leden, deel uitmakend van de C.D.A.-fractie, constateerden, dat de positie van de Dienst Omroepbijdragen in het wetsvoorstel zich niet wijzigde. Zij vonden dit echter niet vanzelfsprekend. Zij wilden in de eerste plaats weten, waarom er voor gekozen was de Dienst onder te brengen in de PTT Nederland NV en niet in het op te richten onderdeel Regelgeving en Vergunningen Posten Telecommunicatie van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.

Ten tweede wilden zij nader gemotiveerd zien waarom er niet voor gekozen is de Dienst Omroepbijdragen onder verantwoordelijkheid van de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur te brengen; al dan niet in verzelfstandige vorm. Uit een oogpunt van stroomlijning van bevoegdheden en het verminderen van de noodzaak van coördinatie zou dat voordelen kunnen hebben. Tevens vroegen zij aan te geven welke gevolgen de verzelfstandiging van het Staatsbedrijf heeft voor hoofdstuk XVI van de rijksbegroting.

De leden van de fractie van D66 hadden vooralsnog principiële bezwaren tegen de positie van de Dienst Omroepbijdragen, zoals die zal zijn op grond van artikel 17 van het wetsvoorstel.

Deze leden wezen erop dat thans de situatie ontstaat dat niet alleen de inning van een aan de overheid verschuldigde heffing wordt uitbesteed aan een private vennootschap, maar dat bovendien de opsporing van strafbare feiten terzake aan medewerkers van die vennootschap wordt

opgedragen. Zijn daarvan elders in de Nederlandse wetgeving voorbeelden te vinden?

Deze leden meenden, dat de inning van omroepbijdragen en de opsporing van strafbare feiten ter zake opgedragen dient te worden aan ambtenaren van de overheid, bij voorbeeld door de Dienst Omroepbijdragen niet onder te brengen bij de PTT, maar bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. Gaarne vernamen zij daarover het oordeel van de minister. Met betrekking tot de opsporingstaken vroegen deze leden nog, wat zij zich moeten voorstellen bij de mededeling in de memorie van toelichting, dat deze taken «worden vervuld onder verantwoordelijkheid van het openbaar ministerie». Omvat die verantwoordelijkheid méér dan de uit artikel 141 Mediawet juncto artikel 120 Wetboek van Strafvordering voortvloeiende bemoeienis van het openbaar ministerie bij het binnentreden van een woning tegen de wil van de bewoner?

Artikel 21

De leden van de C.D.A.-fractie konden instemmen met de opheffing van de PTT-Raad. Over de in de plaats tredende overlegfunctie troffen zij geen bepaling aan in het onderhavige wetsvoorstel. Wel rept de toelichting over het Overlegorgaan PTT, terwijl bepalingen dienaangaande in de concessierichtlijnen worden gegeven. Over de modaliteiten van de overlegfunctie kwamen zij te spreken bij hun bespreking van de ontwerp-Postwet en de ontwerp-Wet op de Telecommunicatievoorzieningen.

Wat de externe advisering betreft werd voorgesteld een voorlopige voorziening te treffen door de oprichting van een Voorlopige Raad van Advies inzake Post en Telecommunicatie. In het navolgende kwamen deze leden nog over het ontwerp voor het koninklijk besluit te spreken. Thans wilden zij al aangegeven, dat zij een onderbrenging in de structuur voor de advisering op het gehele terrein van Verkeer en Waterstaat niet voor de hand vonden liggen.

Besluit Voorlopige Raad van Advies inzake Post en Telecommunicatie

Naar aanleiding van het voorontwerp voor een koninklijk besluit en de daarbij behorende toelichting wilden de leden van de C.D.A.-fractie gaarne nog enkele opmerkingen maken en vragen stellen.

Bij de bespreking van artikel 21 van het wetsvoorstel hadden zij al ingestemd met de opheffing van de PTT-Raad en een opmerking gemaakt over de plaats van de voorgestelde raad in de advisering op het terrein van Verkeer en Waterstaat. Zij wilden deze mening hier thans aanscherpen. Gelet op de in artikel 3 geformuleerde taak van de adviesraad achtten zij een onderzoek naar de (inpassing in de) structuur van de externe advisering op het terrein van telecommunicatie, media en technologie meer voor de hand liggend dan onderzoek naar de inpassing in de externe advisering op het terrein van Verkeer en Waterstaat. Naar het deze leden voorkwam, is in de taakomschrijving (met name onderdeel b van het eerste lid) en in de toelichting onder 2 (de betrokken beleidsterreinen) en 4 (de reikwijdte van de adviestaak) sprake van een overlapping met andere adviescolleges van de regering, zoals de Mediaraad, de RABIN en de RAWB. De leden van de C.D.A.-fractie zouden het, mede gelet op de uitgangspunten van de projectgroep externe advisering (de commissie van der Ploeg), het overwegen waard vinden om tot een grotere samenhang tussen met name de Mediaraad en de thans voorgestelde voorlopige raad te komen. Gaarne vernamen zij een reactie van de regering op deze suggestie.

Wat de samenstelling van de voorlopige raad betreft wensten de aan het woord zijnde leden nader geïnformeerd te worden over de beoogde samenstelling in aantallen voor de sectoren post en telecommunicatie.

Tevens wilden zij vernemen welk beslag op begrotingsmiddelen door de Raad zal worden gelegd.

Is het de bedoeling van de minister de externe advisering op het terrein van post en telecommunicatie te doen opgaan in een nog breder adviescollege? Een verbreding tot het totale telecommunicatie- en informatiegebeuren achtten de leden van de P.v.d.A.-fractie reëel, een verbreding tot het hele terrein van Verkeer en Waterstaat kan echter tot een verwatering van de advisering over informatietechnologie en telecommunicatie leiden. Wil de minister deze aspecten nog eens verduidelijken.

Ligt het ten slotte niet voor de hand ter invulling van de maatschappelijke functie van PTT als concessiehouder in het gestructureerde overleg tussen de bedrijfsleiding van PTT en de belanghebbenden een onderscheid te maken tussen overleg de post, respectievelijk de telecommunicatie betreffende?

Zonder op dit moment een oordeel uit te spreken over de wenselijkheid van een integratie van de externe advisering voor het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, wensten de leden van de V.V.D.-fractie op te merken dat het hun niet logisch voorkwam dat de raad van advies inzake post en telecommunicatie in een groter geheel zou worden opgenomen. Zij hadden daarvoor twee argumenten. Ten eerste zullen deze beleidsterreinen in de uitvoerende sfeer niet meer door het ministerie zelve worden behartigd. Ten tweede zijn de post en telecommunicatie zozeer verschillend van die van de overige beleidsterreinen waarmee het ministerie zich bezig houdt, dat het hier om geheel andersoortige deskundigheid gaat. Deze leden bepleitten dan ook de oprichting van een definitieve Raad van Advies. Zal overigens worden gestreefd naar een zekere personele unie met andere (advies)organen, zoals bijvoorbeeld de Mediaraad?

De leden van de S.G.P.-fractie konden instemmen met de instelling van een Voorlopige Raad van Advies inzake Post en Telecommunicatie.

Artikel 22

Wat is de zin van dit artikel, waar er toch van mag worden uitgegaan dat de Machtigingswet op het zelfde moment als de Postwet en de Wet op de Telecommunicatievoorzieningen zal ingaan, zo vroeg de V.V.D.-fractie.

3. Wetstechnische opmerkingen

A. Aanwijzingen voor de wetgevingstechniek

1. Het eerste lid van artikel 4 is ingedeeld in twee alinea's. Dit is in strijd met aanwijzing 27.

B. Redactionele opmerkingen

1. In artikel 9, onderdeel A, moet «5» telkens worden vervangen door 5°.

2. In artikel 12, aanhef, moet «omzetbelasting» met een kleine letter worden geschreven.

3. In artikel 17, onderdeel G, moet in het nieuwe eerste lid van artikel 141 «van deze wet» vervallen.

C. Overige opmerkingen

1. Nu is gekozen voor de indeling van het wetsvoorstel in een viertal hoofdstukken lijkt het zinnig deze hoofdstukken van een opschrift te voorzien.

2. Het verdient de voorkeur in artikel 2, eerste en tweede lid, de formulering «Onze Minister wordt gemachtigd om» telkens te vervangen door: Onze Minister is gemachtigd. In de tekst van de wet dient de situatie beschreven te zijn die geldt op het moment dat zij in werking treedt. De formulering in genoemde leden waarin het werkwoord «worden» wordt gebruikt ziet op een toekomstige gebeurtenis en geeft die situatie niet helder weer.

3. Een aantal artikelen van deze wet bevat wijzigingen in andere wetten.

Ook de hieronder vermelde (artikelen van) wetten dienen aangepast te worden:

a. artikel IV van de Wet van 5 juni 1985, houdende regelen met betrekking tot deelname door de Rijkspostspaarbank in het maatschappelijk kapitaal van de Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V. (Stb. 1985, 326);

b. artikel 8.13.2.3 van de Wet van 2 december 1982 tot vaststelling van het tweede stuk van Boek 8 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek (wegvervoersrecht) (Stb. 1982, 671) (nog niet in werking getreden);

c. de Wet van 27 november 1980, houdende machtiging tot deelneming van het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie in Eurocard Nederland B.V. (Stb. 1980, 650);

d. de Wet van 18 juni 1987, houdende machtiging tot deelneming in de besloten vennootschap INTIS B.V. (Stb. 1987, 394);

e. de statuten van de Stichting Postmuseum, bedoeld in het enig artikel van de Wet van den 18den mei 1929, betreffende het in het leven roepen van een stichting «Het Nederlandsche Postmuseum» (Stb. 1929, 249).

De voorzitter van de commissie,
Van Vlijmen

De griffier van de commissie,
Teunissen